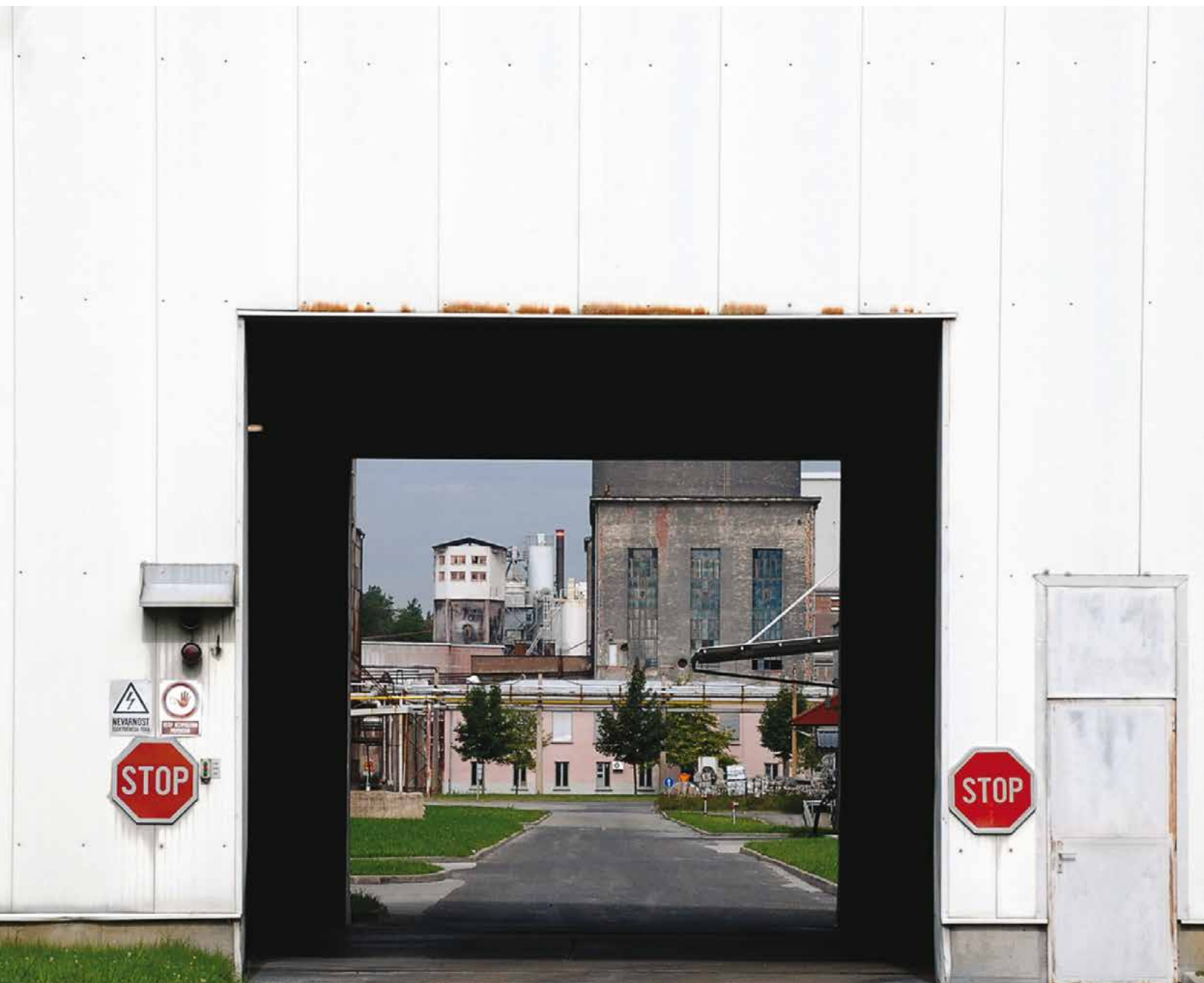

Ali je vse postalo samoumevno?

Evforičnost, ki bi nas ob lanskih in letošnjih rezultatih lahko hitro zajela, ker je namreč to v naši naravi, ni odgovor na spopad z okolšččinami, v katerih delujemo. Še manj pa je odgovor nanje ležernost, pasivnost ali sprijaznjenost s stanjem v smislu: saj zdaj pa je in že nekako bo!

(Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma)

Iz vsebine

5

Best Available Techniques (BAT)

7

- 4 Ali je vse postalo samoumevno?
- 5 Evropsko aluminijско združenje - European Aluminium
Zaključna faza zbiranja idej
- 6 Velik del vzdrževalnih del za nami
- 7 Ponovno uspešna potrditev usposobljenosti
Objavljeni BAT-zaključki za proizvodnjo aluminija
- 8 Od glinice do aluminija
- 10 Prenesečen nad velikostjo in urejenostjo tovarne
Preverili ukrepanje ob izrednem dogodku
- 11 Delo ne poteka samo v laboratoriju
- 12 Od »fajtonar'ce« do klarineta
- 15 Izjemna in navdihujoča izkušnja
- 17 Varno kopanje in plavanje
- 18 »Kri nas povezuje«
- 19 Piknik v znamenju petic
Tekmovanja se je udeležilo kar trideset talumovcev
- 20 Skei za vse generacije
- 21 Fotoreportaža
- 22 Kolumna
- 23 Križanka

UVODNIK

Foto: Srdan Mohorič

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Domišljija je začetek ustvarjanja, dvom pa oče invencije

V teh dneh mi je v roke prišel neki zapis, v katerem se je avtor osredotočal na pomen domišljije in jo tudi opredelil ter natančno opisal. Že George Bernard je zapisal, da je domišljija začetek ustvarjanja, ustvarjalnost pa je tisto, kar nas dela drugačne in kar spodbujamo. Glede na to, da smo v mesecu juniju uradno zaključili naš natečaj, ki je prepoznaven pod imenom »Upam si!«, sem sklenila zapis uporabiti kot izhodišče za razmislek o inovativnosti, ki se od nas zahteva potem, ko odrastemo in ko se nam zdi, da smo prerasli tudi svet otroške domišljije.

Beseda domišljija ima v angleščini ustreznico imagination. Ta izhaja iz latinske besede imago, ki pomeni podoba ali slika. Gre za sposobnost človeka, da obdeluje razumske slike in podobe in jih vključuje v svoje bitje. Moč domišljije in ustvarjalnost sta dve ključni sposobnosti za reševanje problemov in težav v življenju. Poleg vsega napisanega je domišljija eden izmed pogojev za razvoj samorefleksije. Galileo Galilei je bil prepričan, da je dvom oče invencije. Dvom prisili človeka v iskanje novih možnosti in poti, kar je včasih naporno, saj od nas zahteva akcijo, a dvom je tudi gonilo razvoja, tako osebnega kot družbe kot celote. Najlaže je sprejemati mnenja drugih, a če v življenju želimo ustvarjati, potem moramo spodbujati svoje lastno mnenje in ohraniti dvom – ker kaj pa če ...? – in otroško domišljijo, da je v nemogočem vedno tudi nekaj mogočega.

O tem, kako inovativni smo bili in koliko inovativnih predlogov se je nabralo v nabiralnikih z napisom Upam si!, lahko preberete v rubriki Inovativnost.

Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma, v svojem uvodnem nagovoru tokrat opozarja na turbulentnost in spremenljivost okolja, kar posledično pomeni tudi določeno mero negotovosti. Nič več ni samoumevno in vse je podvrženo nenehnemu in naglemu spreminjanju. Uspešni bodo le tisti, ki se bodo tem spremembam znali in hoteli prilagoditi.

Uvajamo tudi novo rubriko, ki smo jo poimenovali Opis proizvodnega procesa. V tej rubriki bomo vsak mesec podrobno predstavili enega izmed številnih proizvodnih procesov v naši »fabriki«. Začeli smo z elektrolizo.

Moj delovni dan smo tokrat namenili sodelavcu Romanu Intiharju, ki je zaposlen v družbi Talum Inštitut, v intervjuju pa smo dali besedo Primožu Krajncu, ki mu je bila letos zaupana funkcija predsednika Pihalnega orkestra Talum Kidričevo.

Sodelavca Vanja Tubin in Dejan Ploj sta se udeležila zanimivega izobraževalnega programa, imenovanega The Young Managers Program, in v tokratni reportaži zapisala svoje vtise in spoznanja.

Tem, ki smo jih nanizali v julijski številki časopisa, je še veliko in upamo, da nam je z vašo pomočjo uspelo ujeti utrip tovarne v tem poletnem mesecu.

Želimo vam prijetno branje! ▣

Naslovnica: Prehod med elektrolizno halo C in staro elektrolizno halo A

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si. Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov. Uredniški odbor: Aleksandra Jelušič, glavna urednica, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih, članici, Gregor Jurko, član, ter Darko Ferlinc in Srdan Mohorič, zunanja člana. Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, avtorica naslovnice: Aleksandra Jelušič. Prelom, priprava za tisk in tisk: Tiskarna Ekart, d. o. o.

»Dvom prisili človeka v iskanje novih možnosti in poti, kar je včasih naporno, saj od nas zahteva akcijo, a dvom je tudi gonilo razvoja, tako osebnega kot družbe kot celote.«

Ali je vse postalo samoumevno?

Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma, foto Srdan Mohorič

»Hitre in nenadne spremembe, zaznamovane z dejavniki, na katere ne moremo vplivati, namreč kličejo po zmernosti in skrbnosti.«

Prvo polletje je za nami in sam ga lahko ocenim za zmerno optimistično. Optimistično v smislu naših prizadevanj za doseganje rezultatov, prizadevanj, za katera lahko zatrdim, da so dobra. Poslovne- ga izida za prvo polletje sicer še nimamo, glede na trende in rezultat v prvih petih mesecih pa lahko ocenim, da bomo poslovnoizidno uspešni. Uvodoma navedena zmernost pa se navezuje na nestabilnost in turbulentnost v panogi, v kateri delujemo. Hitre in nenadne spremembe, zaznamovane z dejavniki, na katere ne moremo vplivati, namreč kličejo po zmernosti in skrbnosti. Evforičnost, ki bi nas ob lanskim in letošnjim rezultatom lahko hitro zajela, ker je namreč to v naši naravi, ni odgovor na spopad z okoliščinami, v katerih delujemo. Še manj pa je odgovor nanje ležernost, pasivnost ali sprijaznjenost s stanjem v smislu: saj zdaj pa je in že nekako bo!

Nič več ni in tudi ne bo samoumevno. Dejavniki, ki vplivajo na naše poslovanje, so se glede na stanje izpred let bistveno spremenili. Zaznavanje teh dejavnikov je izrednega pomena. Zagotovo se bo vedno znova našla peščica tistih, ki sta jim lagodnost in udobje danega trenutka največji užitek, ter tistih, ki jih zaznamuje trajno nezadovoljstvo. To ni pravi način za spopad s trenutnim okoljem, v katerem živimo, in poslovnim okoljem, v katerem delujemo, saj je le-to vse prej kot mirno in nedinamično. Okolje terja danes od nas nenehno prilagajanje, spreminjanje in povečevanje učinkovitosti. In nenazadnje pogojuje tudi spoznanje, da bo treba z manj viri narediti več. Prav zaradi tega samoumevnosti danes ni več. Vse si je in si bo treba zavzeto, odgovorno in skrbno prigrati. Prepričan sem, da je pri nas v skupini Talum v večini to že dejansko stanje miselnosti in zavedanja, sicer pa na splošno v družbi sam to prevečkrat pogrešam.

Drage sodelavke, spoštovani sodelavci, del takšnega načina razmišljanja tudi ni zgolj in samo dejstvo, da vsakemu zaposlenemu pripada dopust, ampak tudi zavedanje, da smo si oddih zaslužili in pridno pridelali. Kjer koli že boste, lepo ga preživite in uživajte. Z mislijo, da tudi ta nikakor ni samoumeven. Kakor tudi ne možnost, da se vrnemo nazaj med sodelavce. Mnogi namreč danes te možnosti žal nimajo. ▣

Marko Drobnič
predsednik Uprave Taluma

Evropsko aluminijско združenje – European Aluminium

DR. ZLATKO ČUŠ
FOTO: SPLET

Evropsko aluminijско združenje (EAA) je bilo ustanovljeno leta 1981 in se je leta 2015 preimenovalo v European Aluminium. Sedež EAA je v Bruslju in predstavlja celotno evropsko aluminijско industrijo. Združenje promovira aluminij kot kovino prihodnosti glede na vsestransko uporabnost. V ta namen pripravlja okoljske in tehnične študije, ekonomske in statistične analize, znanstvene raziskave, izobraževanje in predstavljanje dobrih praks ter organizira javne dogodke in komunikacijo z Evropsko komisijo.

Združenje ima več kot 80 članov iz različnih industrijskih okolij, ki so organizirani v naslednje skupine:

- primarna proizvodnja aluminija,
- valjarništvo, stiskalništvo, li-varstvo,
- aluminij v gradbeništvo,
- aluminijška embalaža,
- avtomobilska industrija in transport,
- reciklaža,
- evropska in nacionalna združenja.

Talum je član skupine za primarno proizvodnjo aluminija, in to skupaj s podjetji TRIMET, Slovalco, Rio Tinto, Nordural, Kubal, Hydro, ADG, Alro, Alcoa in Altea. Vse skupine imajo dvakrat letno srečanje, na katerem pregledajo realizacijo programa aktivnosti po posameznih področjih. EAA je zelo pomemben člen med industrijo in Evropsko komisijo. Daje poenotene komentarje in predloge na predvidene spremembe zakonodaje s področja proizvodnje in uporabe aluminija. Trenutno smo zelo dejavni na področju aktivnosti za podaljšanje carinskih dajatev za uvoz primarnega aluminija. Seveda so posamezni interesi zelo različni. Primarni proizvajalci si prizadevamo, da se carinske dajatve ohranijo, predelovalci pa imajo nasprotni interes. Evropa postaja uvozno zelo odvisna, saj sama proizvede približno polovico potreb, tako da je treba uvoziti 5,8 milijona ton aluminija letno.

Glede na dejstvo, da se poraba aluminija vztrajno povečuje, bo ta odvisnost vedno večja. V obdobju med letoma 2000 in 2010 se je poraba aluminija v svetu povečala za 66 odstotkov, za obdobje od 2010 do 2020 pa se predvideva kar 75-odstotno povečanje.

V Evropi se trenutno porabi približno 20 odstotkov celotne svetovne porabe, kar znese približno 12 milijonov ton letno. EAA si v imenu svojih članic močno prizadeva za prijaznejšo zakonodajo za našo panogo.

ZLATKO ČUŠ

Trenutno nismo ravno uspešni, vendar Nemčija že pritiska na Evropsko komisijo za večji posluh za ohranitev industrije v Evropi.

Obstaja upanje, da bomo vendarle dočakali trenutek, ko bodo birokratski mlini naredili tudi kaj v našo korist, vendar se je treba zavedati, da se nič ne zgodi samo od sebe. ▣

Zaključena faza zbiranja idej

PETER MEGLIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Dne 30. junija 2016 se je zaključila faza zbiranja predlogov na natečaju Upam si! 2016 z naslovom »Učinkovito na delovnem mestu«. Izmed 76 prispelih predlogov bo Komisija za presojo predlogov izbrala pet zmagovalnih, ki bodo nagrade prejeli na 5. Dnevu inovativnosti.

Akcija Upam si!, ki jo letos izvajamo že petič zapovrstjo, predstavlja dodatno promocijo inovativnega načina razmišljanja in kulture v našem podjetju. Z vnaprej določenimi temami spodbujamo zaposlene k dodatnemu razmisleku o določenih tematikah, ki so za naše podjetje še posebej pomembne. Inovativnost je pomembna vrednota in želimo si, da bi postala rdeča nit našega vsakdanjega delovanja.

Letošnja akcija Upam si! 2016 je bila namenjena podajanju predlogov za povečanje učinkovitosti na delovnem mestu, pa naj gre za področje proizvodnih ali poslovnih procesov, kakovosti, prenosa znanja itd. Do 30. juni-

ja 2106 smo zaposleni v nabiralnike Upam si! oddali 76 predlogov. Pregledala in ocenila jih bo Komisija za presojo predlogov, ki jo bo imenoval Odbor za inovativnost.

Komisija bo najprej pripravila kriterije za ocenjevanje prejetih predlogov, nato pa bo predloge ocenjevala v dveh krogih. V prvem krogu bodo člani komisije ocenili vse predloge v skladu z zastavljenimi kriteriji, v drugem krogu pa bodo obravnavali najvišje ocenjene predloge iz prvega kroga in izmed teh izbrali pet zmagovalnih. Razglasili in nagradili jih bomo na 5. Dnevu inovativnosti, ki bo 21. septembra 2016. ▣

Velik del vzdrževalnih del za nami

BOŠTJAN SAGADIN

Ne poletni vroči meseci, kot je bilo običajno, letos je bil nekoliko prej, še pred polletjem, tisti čas, ki pomeni zastoj v proizvodnji livarskih zlitin. Seveda proizvodnje nismo popolnoma ustavili, ampak le tisti del, ki je vezan na pretaljevanje in litje zlitin s souporabo sekundarnega aluminija. Zaustavitev proizvodnje livarskih zlitin je bila načrtovana z jasnimi cilji. Prvi cilj je bil opraviti načrtovana redna vzdrževalna dela na proizvodnih napravah, drugi cilj pa priprava na posodobitev in nadgradnjo peči za pretaljevanje odpadnega aluminija T4.

Zastoj proizvodnje je trajal štiri tedne in to je bil čas, ki je bil na razpolago za vsa planirana dela. Časovno dinamiko so narekovali obnova in redna vzdrževalna dela na peči za pretaljevanje sekundarnega aluminija T4. Na tej peči lahko obnovitvena dela razdelimo v več sklopov, in sicer obnova obzidave, obnova elektromagnetnih črpalk za talino, ključavničarska dela in dela na električni opremi. Obnova obzidave je v tem remontu pomenila obnovo pragov obeh komor peči in obzidavo novega korita pred elektromagnetnimi črpalkami taline. Sliši se, kot da je to manjša obnova, v fizičnem obsegu pa to pomeni vgraditi pod točno določenimi pogoji in tehnologijo kar nekaj deset ton raznih ognjevzdržnih materialov. Seveda to ni mogoče brez izkušene in izredno motivirane ekipe za gradbeno vzdrževanje.

Življenjski cikel elektromagnetnih črpalk je v praksi približno dve leti in ravno to je bil pogoj oziroma merilo za določanje termina obnove peči. Črpalke smo obnovili, zamenjali notranje cevi ter jih ponovno vgradili. Vsem tem opravilom so sledila tudi vsa dela ključavničarjev, od menjave litoželeznih okvirjev vrat do obnove vrat

peči in menjave ležajev, pa še marsikaj drugega smo postorili. Obnovili smo tudi dotrajani del električne instalacije in ga prilagodili spremembam, ki so bile izvedene na peči.

Na peči T4 so se dogajale tudi nekatere spremembe oziroma predelave. V jesenskem delu imamo v planu dograditi sistem za prelivanje taline iz peči T4 v druge livarniške peči s pomočjo tretje elektromagnetne črpalke. To pomeni, da bo po slabih treh letih talino spet mogoče prelivati direktno med pečmi po prelivnih žlebovih in se tako izogniti prevozu taline s črpalnimi lonci. V ta namen smo zmanjšali korito pred črpalkami, dogradili dodatno odprtino v glavni komori peči, pripravili vse tehnološke in infrastrukturne podloge za dograditev, predvsem pa opravili vsa dela, ki zahtevajo ohlajeno peč.

Omenjena dograditev naj bi v jesenskih mesecih potekala ob segreti peči in tako ne bo potreben še en zastoj oziroma hlajenje in ponovno segrevanje peči. Tudi na peči sami smo opravili vrsto predelav, na primer pri tesnjenju vrat, pripravili vse za prestavitev radarjev, ki merijo raven taline v peči.

Tudi področja delovnih pogojev in vpliva na varnost in zdravje pri delu ter vpliva na okolje nismo izpustili. Pri peči želimo doseči predvsem boljše tehnološke pogoje za pretaljevanje odpadnega aluminija, za kar pa je potrebna tudi tesnost peči oziroma kontrola in obdelava vseh dimnih plinov, ki nastajajo v peči. Kot je že bilo omenjeno, smo spremenili sistem tesnjenja vseh trojih vrat. Prav tako smo zamenjali filtrske vreče. Za odvlek oziroma zajem emisij, ki izhajajo pri vratih, pa smo v fazi dodelave dodatne zaščite zapiranja lovilnih nap in s tem izboljšanega zajemanja dimnih plinov. Vsekakor želimo izboljšati tudi delovne pogoje z napovedanim direktnim prelivanjem, o tem pa več v jesenskih mesecih.

Ob ustavitvi peči T4 pa nismo pozabili na preostale naprave, na katerih smo opravili obdobjne servise. Tako smo na liniji za palice zamenjali livno verigo z letvami, kar je bila osnova za ponovno nastavitev žage in s tem celotne ravnine oziroma sistema litja palic. Tudi druge peči v proizvodnji livarskih zlitin smo delno obnovili, in sicer pragove peči S2 in S3, in trokretirali peči T1 in T2. Obzidava sten peči T1 in T2 je še prvotna

in njeno stanje resno kliče po generalni obnovi, ki jo moramo opraviti v doglednem roku.

V tem času smo torej postorili veliko za proizvodnjo livarskih zlitin, predvsem za zagotavljanje nemotenega in stabilnega delovanja naprav. Prav tako pa s tem zagotavljamo izboljšanje delovnih pogojev in – kar je tudi zelo pomembno – izpolnjevanje strogih tehnoloških zahtev na vseh proizvodnih področjih, od pretaljevanja sekundarnega aluminija do prelivanja in obdelave taline v pečeh in vse do litja in pakiranja.

Kljub delnemu zastoju v proizvodnji pa proizvodni delavci niso samo opravljali del na eni izmed proizvodnih linij in spremljali vzdrževalnih aktivnosti, ampak so postorili marsikaj. Predvsem so nudili podporo in pomoč pri vzdrževalnih posegih, hkrati pa uredili delovno okolje. S tem je mišljeno predvsem, da je del naprav dobil svež videz, očiščena in urejena livarna pa je tako postregla s prijetnejšim delovnim okoljem za vse nas. Na koncu remonta smo bili enotnega mnenja, da se je izplačalo. ■

Ponovno uspešna potrditev usposobljenosti

DR. MARKO HOMŠAK

Akreditacija je uradno priznanje usposobljenosti za opravljanje določenih dejavnosti. Talum Inštitut je pri Slovenski akreditaciji akreditiran kot preskuševalni laboratorij pod oznako LP-045 po SIST EN ISO/IEC 17025 od leta 2004 za naslednja področja preskušanja:

- aluminij in aluminij-silicijeve zlitine,
- odpadna voda,
- izlužki odpadkov in odpadki ter
- emisije snovi v zrak in kakovost zunanjega zraka.

Na tej osnovi se pridobijo ustrezna pooblastila za posamezna področja okolja. Podeli jih Agencija RS za okolje oziroma

Ministrstvo za zdravje.

Od 21. do 23. junija 2016 je Slovenska akreditacija ocenjevala obstoječe preskusne metode ter ugotavljala skladnost novih preskusnih metod s področja vzorčenja bazenskih vod in določevanja mineralnih olj v odpadni vodi po novi metodi plinske kromatografije z masnim sprektrometrom (GC-MS). Vodilni ocenjevalec je bil Franjo Kranjčević, spremljalo ga je šest strokovnih ocenjevalcev: prof. dr. Vida Petelin Hudnik in mag. Franka Cepak za področje kemijskih preskusov, dr. Jurij Mlačnik za področje merjenja pretoka odpadnih vod, mag. Primož Auersperger za področje vzorčenja bazen-

**SLOVENSKA
AKREDITACIJA**
SIST EN ISO/IEC 17025
LP-045

skih in odpadnih vod in odpadkov, dr. Jörg Krieger kot tuji zunanji ocenjevalec za emisije snovi v zrak in Aleš Razpotnik iz Agencije RS za okolje za področje kalibracij merilne opreme.

Ocenjevanje, ki se izvaja na približno vsakih 15 mesecev, smo uspešno izpeljali. To nam omogoča uveljavljanje naših storitev na trgu. ■

TALUM, SISTEMI UPRAVLJANJA

Objavljeni BAT-zaključki za proizvodnjo aluminija

DR. MARKO HOMŠAK

FOTO: SPLET

Best Available Techniques (BAT)

Več lahko preberete na spletni povezavi:
<http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/>.

Z angleško kratico »Best Available Techniques (BAT) reference document« označujemo referenčni dokument (RD) za najboljše razpoložljive tehnike (BAT) za posamezna področja industrijske dejavnosti.

Objavo dokumenta smo napovedali v aprilski številki Aluminija in 30. junija 2016 je bil v Uradnem listu EU, št. L174/32, dokument dejansko objavljen kot Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/1032 o določitvi zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnikah (BAT) v skladu z Direktivo 2010/75/EU o industrijskih emisijah Evropskega parlamenta in Sveta.

Zaključki o BAT za proizvodnjo aluminija, vključno s proizvodnjo glinice in proizvodnjo

anod, so navedeni v točkah od BAT55 do BAT89, zahteve za določene parametre pa so opisne ali številčne. Prevod angleškega besedila ni bleščeč, na določenih mestih celo napačen, in to kljub večkratnemu posredovanju Ministrstva za okolje in prostor, zato je dobro brati obe jezikovni verziji hkrati.

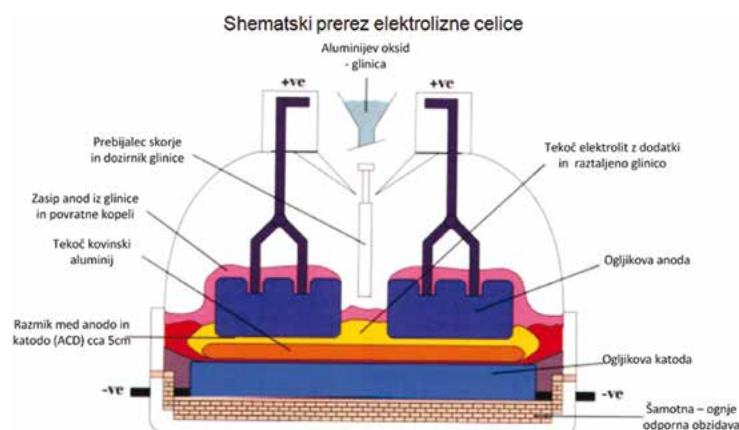
Naslednji koraki bodo spremembe posameznih uredb in spremembe okoljevarstvenih dovoljenj po uradni dolžnosti. ■

Od glinice do aluminija

Proizvodni proces pridobivanja elektroliznega aluminija

Primarni aluminij v Talumu pridobivamo po Hall-Heraultovem elektroliznem postopku. Elektrolizni postopek poteka v elektroliznih celicah v raztaljenem elektrolitu. Osrednji element procesa je tako elektrolizna celica, ki je v osnovi sestavljena iz pozitivne elektrode – anode in negativne elektrode – katode. Med obema elektrodama sta tekoči aluminij in elektrolit. Elektrolit služi za raztapljanje glinice, fizično ločitev anode od katode ter istočasno dobro prevaja enosmerni električni tok.

BRANKO JURŠEK, ALEKSANDRA JELUŠIČ, HARIS SALIHAGIĆ HRENKO
FOTO: SRDAN MOHORIČ,
ARHIV PE ALUMINIJ

mo za eno tono aluminija okrog 400 kg ogljikove anode in 13.100 kWh enosmerne električne energije. Elektroliza aluminija v Talumu obratuje z okrog 96-odstotnim izkoristkom električnega toka. Proces je energijsko zelo intenziven, zato se v elektrolizi trudimo znižati porabo na minimum. To nam uspeva v veliki meri,

Glinica

saj smo s predstavljen porabo in izkoristkom toka eden izmed dveh najboljših proizvajalcev aluminija v svetu, ki proizvajajo aluminij s primerljivo tehnologijo.

Glinica

Glinica je osnovna surovina za elektrolizno pridobivanje aluminija, saj vsebuje atome aluminija (aluminijev oksid). Ker je v Talumu ne proizvajamo več, je približno 160.000 ton uvozimo iz Grčije, Irske, Španije, občasno pa tudi iz južne Amerike in Bosne. Glinica pride k nam iz luke v Kopru z železniškimi cisternami, prestavimo pa jo v dva silosa velikosti 10.000 in 4.000 ton.

Glinico se iz silosov z avtomobilskimi cisternami dnevno transportiramo v elektrolizo. Najprej potuje skozi sistem čiščenja plinov, ki nastajajo pri elektroliznem procesu, nato pa jo z žerjavi in dozirniki doziramo v elektrolizne celice glede na potrebe. Glinica je videti kot bel prah (ostra moka).

Po doziranju s posebnim dozirnim sistemom, ki ga uravnava mikroročunalnik, se glinica najprej raztopi v elektrolitu pri temperaturi 950 do 960 °C, nato se pod vplivom enosmernega električnega toka, ki teče od anode proti katodi, prekine kemijska vez med aluminijem in kisikom v molekulah glinice.

Na ta način dobimo kovinski aluminij, ki se izloča na katodi, in kisik, ki se veže z ogljikom v anodi. Pri tem nastajata ogljikov dioksid in ogljikov monoksid, posledično pa anoda odgoreva približno 1,5 cm na dan.

Ogljikova anoda

Ogljikove anode za potrebe elektroliznega procesa proiz-

Zamenjava anode

vajamo v Talumu sami. Na posamezni elektrolizni celici je nameščenih po 16 anod. Posamezno anodo je treba zamenjati vsakih 26 dni, saj se v tem času izrabi. Večje število anod na elektrolizni celici nam omogoča zamenjavo posamezne anode brez prekinitev električnega tokokroga, saj prevzamejo v času menjave anode njeno funkcijo sosednje anode.

Delovne operacije

Delovne operacije v elektrolizi se izvajajo s pomočjo posebej prilagojenih žerjavov, delno pa tudi ročno. Najbolj osnovne operacije so zamenjava anod, črpanje aluminija, dvig anodnih tokovodnikov ter doziranje

elektroliznih celic in zasip anod po zamenjavi. Delovne operacije se izvajajo v 32-urnem ciklu, kar pomeni, da se posamezna delovna operacija izvaja na posameznih celicah vsakih 32 ur.

Zamenjava anod

Pri delovni operaciji zamenjave anod se po vnaprej določenem vrstnem redu izrabljene anode zamenjajo z novimi.

S pnevmatskim prebijačem na žerjavu se najprej prebije skorja okrog anode, predvidene za zamenjavo. Nato se anodni ostanek z žerjavom odstrani iz elektrolizne celice. Pred namestitvijo nove anode je treba očistiti površino elektrolita (odstraniti strjene grude elektrolita), kar naredimo z grabilcem na žerjavu, in izmeriti nivo nastavitve anodnega ostanka, ki se prenese na novo anodo. Na ta način novo anodo nastavimo na enak nivo, kot je bil nastavljen predhodni ostanek. Nekaj ur po zamenjavi je treba anode še zasuti (prekriti) z mešanico povratne kopeli in glinice. Zasip anod zagotavlja, da se anoda segreje na delovno temperaturo v čim krajšem času, preprečuje pretirano ohlajanje

celice skozi anode, istočasno pa preprečuje dostop kisika iz okolice do anod in na ta način oksidacijo anod.

Črpanje aluminija

Posamezna elektrolizna celica se črpa vsakih 32 ur. Pred črpanjem opravimo meritev višine aluminija in elektrolita v posamezni elektrolizni celici. Kasneje na osnovi te meritve določimo količino aluminija, ki jo je treba izčrpati iz posamezne elektrolizne celice.

Operacija se izvaja z žerjavom in črpalnim loncem, ki je obeljen na žerjav. Cev črpalnega lonca z žerjavom spustimo skoraj do dna elektrolizne celice. V loncu se nato vzpostavi podtlak, ki posrka tekoči aluminij skozi cev v črpalni lonec. Iz črpalnega lonca aluminij prelijemo v transportni lonec, s katerim ga transportiramo v različne peči v livarnah. Na poti do livarn se tekoči aluminij v transportnem loncu še rafinira, kar pomeni, da se odstranijo mehanski vključki in alkalne kovine, saj bi v livarnah povzročali težave pri litju in zmanjševali kakovost izdelkov. Istočasno z operacijo črpanja se izvaja tudi

Delo na elektrolizni celici

polnjenje silosov z glinico na elektroliznih celicah.

me posamezne anodne palice in jih v času dvigovanja vodnikov zadržuje na enaki poziciji.

Dvig anodnih tokovodnikov

Pri črpanju aluminija se nivo aluminija v elektrolizni celici znižuje. Za ohranjanje konstantnega razmika med anodo in katodo, ki znaša 5 cm, je treba temu zniževanju slediti tudi z anodami, zato se spuščajo tudi vodniki, na katere so anode pritrjene. Po določenem času, ko se vodniki premaknejo na najnižjo točko, jih je treba dvigniti v izhodiščni položaj. To izvedemo s posebno pripravo – s pajkom, ki ga nastavimo na elektrolizno celico. Pajek s svojimi »nogami« obja-

Delo v elektrolizi je sestavljeno še iz prepleta številnih drugih delovnih operacij, ki niso osnovne, vendar za stabilno obratovanje elektrolize zelo pomembne. Zelo pomemben je tudi način izvajanja delovnih operacij, ki jih naši zaposleni poznajo zelo dobro in jih tudi temu primerno izvajajo. Samo natančno, pravočasno in odgovorno izvajanje delovnih operacij ter hiter odziv na spremembe v delovanju procesa nam prinašata odlične rezultate, s katerimi se lahko postavljamo pred druge proizvajalce aluminija v svetu. ■

Silosa za glinico

Čistilna naprava

Črpanje aluminija

Presenečen nad velikostjo in urejenostjo tovarne

Pogovor s študentom na izmenjavi

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Christian Yepez je 21-letni študent industrijskega inženiringa. Prihaja iz mesta Quito, ki je glavno mesto Ekvadorja in ga mnogi imenujejo kar »mesto v središču sveta«.

Christian Yepez, 21 letni študent iz Ekvadorja

Pravi, da šolanje v Ekvadorju traja nekoliko dlje kot v Sloveniji. Študij traja pet let, sam pa trenutno obiskuje četrti letnik. Po zaključku se želi vpisati na magistrski študij, ki traja še dodatni dve leti.

Odločitev za Slovenijo ni bila njegova, saj o naši državi prej ni vedel veliko. Včlanil se je v program Iaeste, ki študentom omogoča izmenjavo, in tam so mu za kraj izmenjave ponudili Slovenijo in podjetje Talum. Na internetu se je pozanimal o podjetju in si ogledal mesto Maribor, kjer naj bi stanoval. Nad mestom je bil navdušen, sploh ko je prebral, koliko prebivalcev ima. Njegovo rodno mesto namreč šteje kar 2,5 milijona prebivalcev, kar je toliko, kot jih živi v celi Sloveniji. Ponud-

bo Iaeste je sprejel in prišel v Talum. Pri nas bo mesec in pol spoznaval proizvodni proces, način dela, ljudi ...

Talum ni njegova prva delovna izkušnja, saj je že prej opravljal prakso v različnih podjetjih v Ekvadorju, a pravi, da še nikoli v tako veliki tovarni, kot je Talum. Bistvene razlike ni, le v tem morda, da imajo njihovi zaposleni 9-urni delovnik. Poudarja, da je delo v Talumu zelo organizirano in da vsak natančno ve, kaj je njegovo delo in s kom se mora ob tem povezovati.

Christian Yapez meni, da je to zanj zelo pomembna in velika izkušnja, saj si je pridobil nova znanja, ki jih bo s pridom uporabil doma. Zanj je to tudi vstop v svet samostojnosti, saj druga-

če živi pri starših. Slovenijo si bo zapomnil po odlični hrani. Najbolj so ga očarali čevapčiči, za Ekvador pa pravi, da slovi po kakavu, odlični čokoladi in kavi.

Christian Yapez je prakso opravljal v okviru Službe za strateški razvoj pod mentorstvom dr. Janka Ferčeca in se na ta način aktivno vključeval v reševanje operativnih nalog. Dr. Janko Ferčec o »svojem« študentu pravi: »Christian me je presenetil. Je zelo inteligenčen in hitro usvaja nova znanja. Ni se samo on učil od nas, tudi mi smo se učili od njega. Zanimivo je spoznavati drugačno kulturo in drugačen način razmišljanja. Veliko se pogovarjava o Ekvadorju in Sloveniji ter izmenjujeva najina spoznanja.« □

VARGAS-AL

Preverili ukrepanje ob izrednem dogodku

IZTOK TRAFELA
FOTO: ARHIV VARGAS-AL

Sistem obvladovanja ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu zajema tudi obvladovanje vplivov v primeru izrednih dogodkov. Talum spada med obrate večjega tveganja po smernici Seveso, zato ima izdelano Varnostno poročilo ter Načrt zaščite in reševanja. S slednjim je tudi opredeljeno ukrepanje in izvajanje aktivnosti v primeru nesreče na večjih virih tveganja.

Za zagotovitev primerne in pravočasne ukrepanja je treba izvajati vaje z ekipami za posredovanje. S tem namenom je bila konec maja izvedena praktična vaja za primer nesreče v Talumu, d. d., PE Livarne, obrat Livarske zlitine, in na mehanski čistilni napravi odpadnih vod.

Prikazano je bilo operativno posredovanje ob požaru na viličarju in stroju za prevoz tekočega aluminija ter požaru na fasadnih panelih čistilne naprave obrata Livarske zlitine, nudenje prve pomoči vozniku viličarja in prevoz zdravstvenega osebja na mesto nesreče, evakuacija zaposlenih podjetja Talum, d. d., PE Livarne, obrat Livarske zlitine, evakuacija zaposlenih podjetja Talum Inštitut, d. o. o., Tehnica, zajezev požarnih voda v mehanski čistilni napravi odpadnih voda ter sanacija razsutega prahu iz čistilne naprave.

Na vaji je bilo preverjeno operativno posredovanje sil za zaščito in reševanje. Aktivirane so bile sile in sredstva za zaščito, reševanje in prvo pomoč na lokaciji Industrijske cone Talum in izvedena evakuacija iz bližnjih objektov. Na vaji so sodelovali poklicni gasilci

oddelka za požarno varstvo družbe Vargas-Al, operativna enota Prostovoljnega gasilskega društva Talum, ekipa fizično-tehničnega varovanja družbe Vargas-Al, zdravstveno osebje iz Obratne ambulate Talum, služba Sistemi upravljanja, zaposleni iz Taluma, d. d., PE Livarna, ter zaposleni iz Taluma Inštituta, d. o. o. Pri vaji so bili preverjeni tudi sistemi komuniciranja in obveščanja med udeleženci. Po vaji je bila opravljena analiza, na osnovi

opažanj pa smo si zapisali tudi aktivnosti za izboljšave.

S prikazanim na vaji in na osnovi narejene analize lahko ocenimo, da imamo v Talumu sile in sredstva, s katerimi v primeru nesreče lahko preprečimo vpliv njenih posledic na ožje in širše okolje ali ga zmanjšamo. Kljub temu ne smemo pozabiti na najpomembnejše, to je preventivno delovanje, s katerim preprečimo, da bi se izredni dogodki sploh zgodili. □

MOJ DELOVNI DAN

Delo ne poteka samo v laboratoriju

ROMAN INTIHAR, GREGOR JURKO
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Roman Intihar

Delo kemijskega analitika je na splošno precej pestro, poteka v laboratoriju in na terenu, osredotočamo se na zbiranje, procesiranje in analiziranje vzorcev, izvajamo različne laboratorijske postopke, vzdržujemo in kalibriramo laboratorijsko opremo.

Sam sem v Talumu zaposlen od leta 1994. Prvo leto sem opravljal naloge elektrolizerja v hali B, leta 1995 pa sem se zaposlil v mešanem podjetju Intra, kjer smo do leta 2004 proizvajali aluminijasta platišča. V tem podjetju sem opravljal naloge vodje izmene, kasneje pa sem v kontroli kakovosti izvajal kakovostni pregled platišč z rentgenom.

Aprila 2004 sem se iz Intre pre zaposlil v takratni laboratorij DE Kontrola kakovosti. Delati sem začel na »kvantometru« oziroma na optičnem emisij-skem spektrometru, z razvojem laboratorija pa sem prevzel različne naloge, ki se še danes spreminjajo, skupaj z razvojem našega laboratorija in Taluma kot celote. V podjetju Talum Inštitut mi tako teče že šesto leto, skupaj pa sem v laboratoriju dvajset let. Moje trenutno delovno mesto je mesto spektroskopskega analitika III. Delo v laboratoriju je daleč od tega, da bi bilo monotono zbiranje in analiziranje vzorcev, kot bi si lahko marsikdo predstavljal.

Moje delo poteka v skladu z zastavljenim letnim planom analiz za skupino Talum. Tudi pri naših zunanjih kupcih sledimo predpisanim terminom, v okviru katerih je treba opraviti laboratorijsko preiskavo. Moj delovni dan tako poteka v laboratoriju ali na terenu, kjer pri poslovnih strankah izvajamo različne preiskave, kot so monitoring odpadnih in podzemnih vod, vzorčenje ze-

mlje in odpadkov, kontrola dimnih plinov, v kratkem pa bomo začeli tudi z monitoringom bazenskih vod. Izvajamo monitoring odpadnih vod za Talum, d. d., in še ločeno za poslovno enoto Ulitki. Od lanskega leta izvajamo tudi monitoring podzemne vode, ki je obvezen za določena (večja) podjetja. Trenutno izvajamo monitoring podzemnih vod za zaprto odlagališče rdečega blata in pepelišča ter za podjetje Saubermacher, d. o. o.

Delo na terenu poteka v različnih slovenskih krajih, zajema pa jemanje vzorcev in merjenje terenskih parametrov. Za natančnost rezultatov je pomembno, da so ti postopki standardizirani in da jih izvaja ista oseba. Jemanje vzorca ne poteka tako, da zajamemo kozarec vode in ga nesemo v laboratorij, temveč se jemlje z vzorčevalnikom. To je naprava v velikosti kompresorja za domačo uporabo, s katero črpamo vzorce na različnih mestih v točno določenih časovnih intervalih. Na kraju jemanja posameznega vzorca je treba izmeriti tudi terenske parametre, kot so denimo pH-vrednost vode, temperatura zraka in vode ter delež prostega klora. Vsi omenjeni parametri poleg časa jemanja vzorca dodatno prispevajo k natančnosti meritev pridobljenih vzorcev, ki jih kasneje še dodatno analiziramo v laboratoriju. Sledi zaključno poročilo, ki ga napišem v laboratoriju.

V družbi Talum Inštitut skrbimo tudi za izobraževanje študentov praktikantov, ki pri nas opravljajo obvezno prakso. Praktikanti nam pomagajo pri delu na terenu in pri delu v laboratoriju. Število preiskovanih vzorcev se povečuje z rastjo proizvodnje, povečujemo pa tudi obseg dela pri zunanjih kupcih. □

Od »fajtonar'ce« do klarineta

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Primož Krajnc, predsednik Pihalnega orkestra Talum Kidričevo

Primož Krajnc se je že v otroštvu zapisal glasbi. Sprava je igral fajtonarico, kasneje pa je na predlog svojega učitelja glasbe Rudija Toplaka posegel po klarinetu. V drugem letniku srednje šole se je pridružil glasbenikom Pihalnega orkestra Talum Kidričevo, letos marca pa so mu zaupali vlogo predsednika orkestra. Zase pravi, da uživa v glasbi in zato kljub vsem obveznostim, ki jih ima tako poslovno kot zasebno, vedno najde čas zanj. Orkester pa ni edina skupina, katere del je, saj nastopa še v drugih glasbenih skupinah, predvsem v narodnozabavnih ansamblih. Ponosen je, da je lahko igral tudi z Alfijem Nipičem, ki je v slovenskem prostoru legenda narodnozabavne »muzike«, in z Vladom Kreslinom, ki se je na zadnjem koncertu kot glasbeni gost pridružil Pihalnemu orkestru Talum Kidričevo.

Letos marca si bil izvoljen za predsednika Pihalnega orkestra Talum Kidričevo. Kaj vse prinaša ta funkcija?

Že pred imenovanjem za predsednika sem deloval kot podpredsednik orkestra, tako da sem naloge, ki izhajajo iz funkcije predsednika, poznal. Je pa obveznosti zdaj zagotovo več, a imam srečo, da mi pomagajo in stojijo ob strani tudi drugi člani orkestra. Naloge so povezane z organizacijo in koordinacijo različnih dogodkov.

Imaš redno zaposlitev in zelo aktiven si tudi v drugih glasbenih skupinah. Kako ti uspe uskladiti vse te obveznosti?

Res je, obveznosti je kar veliko, a če se znaš dobro organizirati, potem gre. Zaposlen sem v družbi Silkem, kjer se ukvarjam z elektropodročjem. Zdi se mi, da več ko ima človek časa, manj je organiziran in posledično manj naredi in obratno. Pomembno je tudi to, da si naloge razdelimo in si med seboj pomagamo.

Kdaj se je sploh začela tvoja glasbena pot in kasneje sodelovanje z orkestrom? V osnovni šoli sem obiskoval

glasbeno šolo in jo tudi zaključil. Že moj glasbeni učitelj Rudi Toplak mi je govoril, da moram ostati povezan z glasbo, saj drugače bo šlo znanje, ki sem ga pridobil, v nič. V srednji šoli sem prišel v stik z mladimi, ki jih je prav tako kot mene zanimala glasba in so bili del kakšne glasbene skupine ali orkestra. V drugem letniku srednje šole sem se tako tudi sam vključil v eno izmed njih in to je bil Pihalni orkester Talum Kidričevo.

Pred desetimi leti, ko si začel sodelovati v Pihalnem orkestru Talum Kidričevo, ta še ni imel toliko podmladka, kot ga ima danes. Kako si se kot mlad fant vživel v orkester?

Opažam, da smo v obdobju sprememb oziroma menjave generacij. Orkestru se je namreč v zadnjem času pridružilo veliko mladih glasbenikov. Če sem bil pred desetimi leti med mlajšimi v orkestru, pa danes sodim že med tiste starejše člane.

Kako vam je uspelo pridobiti toliko podmladka?

Ker smo profesionalni in se znamo hkrati tudi zabavati, tako da so naše vaje zabavne in prijetne.

Mlade pridobimo s povabilom v naše vrste. Nekaj članov tudi poučuje glasbo in tam se srečajo z mladimi, v katerih prepoznajo potencial.

Med sabo se bojda zelo dobro razumete. Je pretirano, če rečem, da ste velika glasbena družina, ki vas je združila strast do glasbe?

Ja, odlično se razumemo in skupaj se imamo »fajn«. Večkrat se dobimo skupaj, bodisi na »špil« ali na pikniku. Znamo se imeti lepo ob vsaki priložnosti. Pomembno je, da se kljub velikemu številu med nami niso ustvarile skupine, ki bi se držale zase. Vsi smo zelo povezani in res je videti, kot bi bili družina. Glasba nas druži in z njeno pomočjo združujemo prijetno s koristnim.

Za vsakim nastopom je verjetno veliko ur vaje in odrekanja.

Potrebne je kar veliko odrekanja, discipline in vaje. Ne gre drugače. V vsak nastop je vloženega ogromno truda. Z orkestrom se na vajah dobivamo dvakrat tedensko po dve uri. Med vikendi igram v različnih ansamblih oziroma glasbenih skupinah, vadam pa tudi doma,

kakšno uro na dan, da vzdržujem kondicijo. Moji dnevi so res naporni in veliko delam, a kjer je volja, tam se vedno najde način, da se uskladijo vse obveznosti.

Na svoji glasbeni poti srečuješ veliko glasbenikov, ki bodo v slovenskem glasbenem prostoru pustili svoj pečat. Kdo med njimi te navdušuje?

V čast mi je bilo sodelovati z Alfijem Nipičem. Do sodelovanja je prišlo čisto slučajno. Član njegovega ansambla je bil nekaj časa odsoten zaradi težav z zdravjem in iskali so nekoga, ki ga bi lahko v času okrevanja nadomestil. Bil sem ob pravem času na pravem mestu in zgrabil sem ponujeno priložnost. Alfi je res velik glasbenik in osebnost. Od njega sem se veliko naučil.

Zelo sem se razveselil tudi sodelovanja našega orkestra z Vladom Kreslinom. Presenetilo me je, kako sproščen, preprost in dostopen je. Z njim je bilo res super igrati. Vedeli smo, da nam bo uspelo narediti pravo »štimumo«, a to, kar se je zgodilo na nastopu, je preseglo vsa naša pričakovanja. Publika je bila navdušena.

»Opažam, da smo v obdobju sprememb oziroma menjave generacij. Orkestru se je namreč v zadnjem času pridružilo veliko mladih glasbenikov.«

Kateri instrument sploh igraš?

Še pred vpisom v glasbeno šolo sem igral diatonično harmoniko. Žal v glasbeni šoli ni bilo programa za ta instrument, zato sva se z učiteljem Rudijem Toplakom odločila za zamenjavo in od tistega časa igram klarinet.

Diatonična harmonika oziroma po domače »fajtonar'ca« spada tako kot klarinet med aerofone, saj deluje na zrak, pa vendar gre pri klarinetu za pihalo in za popolnoma drugačen način igranja. Ta preskok verjetno ni bil lahek.

To je bil velik preskok, saj sem se moral navaditi na nov instrument. Pred tem se še nikoli nisem srečal s klarinetom. Nekateri najprej eno leto vadijo na frulico in nato začnejo igrati na klarinet, sam pa sem kar takoj zamenjal instrument. Spomnim se, da je bil učitelj navdušen nad menoj, saj ni mogel verjeti, kako hitro sem usvojil novo znanje.

Od kod pa veselje do glasbe? So se tudi starši ukvarjali z njo?

Ne, instrumenta nista igrala, sta pa oba pela v pevskem zboru.

V teh desetih letih, odkar igraš v orkestru, se je zamenjal tudi dirigent. Kaj se je s tem spremenilo za vas glasbenike?

Ko sem prišel v orkester, je bil njegov dirigent Stefan Garkov. Glasbeno je bil zelo široko izobražen, a njegov pristop se je

razlikoval od pristopa zdajšnjega dirigenta Toma Hajška. Za oba lahko rečem, da sta zelo profesionalna, le da smo pri Stefanu igrali več klasične glasbe, pri Tomu Hajšku pa smo osredotočeni tudi na modernejšo glasbo, ki jo poslušamo mlajši. Tom Hajšek ima sposobnost, da nas zna kot dirigent vedno motivirati, saj vsak dan človek ni enako razpoložen.

Za kateri instrument se mladi redkeje odločajo in zato v vaših vrstah zaznavate manko?

Za rog. Med ljudskimi glasbili poznamo poštni, alpski, lovski rog itd., med orkestrskimi glasbili pa francoski in krilni rog. Glasbenika, ki igra na rog, imenujemo hornist. Upamo, da v prihodnosti v svoje vrste dobimo tudi kakšnega hornista.

Kdo izbira glasbeni repertoar?

Tom Hajšek.

Kaj najraje igraš?

Huh, različno. Glasbo, ki je nabita z energijo. Tudi klasika, jazz in narodnozabavna glasba so mi blizu.

Kako pa je s tremo pred nastopi?

Pred vsakim nastopom je prisotne nekaj pozitivne treme, brez tega ne gre. Največjo tremo imam takrat, kadar moram na nastopu tudi kaj povedati. Če je to na koncu nastopa, potem

imam ves čas do konca v želodcu čuden občutek, nekakšen voz, saj vem, da bom moral spregovoriti. A tudi tega sem se v zadnjih letih že precej navadil.

Kaj ti pomeni aplavz publike?

Za aplavz delamo in se trudimo. Lepo je vedeti, da je publika zadovoljna z našim nastopom. Ta pozitivna energija se začuti že med samim nastopom. Na odru vedno uživam in se imam lepo, a če začutim, da je publika zadovoljna, da nam zaploska, potem je to pika na i.

Kako kot predsednik Pihalnega orkestra Talum Kidričevo ocenjuješ vlogo Taluma pri vašem delovanju?

Podjetje Talum je za naše delovanje ključnega pomena, saj brez njegove pomoči ne bi bili to, kar smo. Radi se pohvalimo, da smo člani pihalnega orkestra Talum iz Kidričevega, kajti malo je takih orkestrov s takšno podporo, za kar se še enkrat zahvaljujemo.

Kako pa na Talum gledajo mladi? Poznajo zgodovino tovarne, današnji utrip in se z nami lahko poistovetijo?

Tudi mladi se zavedamo pomena Taluma in njegove vloge, ki jo ima pri delovanju orkestra. Starejši člani, ki so v orkestru še aktivni, nam večkrat zaupajo svoje spomine iz preteklosti in vsi so povezani s »fabriko«. Naš

najstarejši član je Hinko Dasko. Njemu vedno z velikim zanimanjem prisluhnemo prav vsi in se ob anekdotah pošteno nasmejimo.

Čez dve leti bo orkester slavil 70 let. Se že pripravljate na ta dogodke?

Ja, seveda. Že zbiramo ideje in predloge, kako oblikovati program in koga povabiti na gostovanje, da bomo dali tej obletnici svojo težo.

V juniju ste na tekmovanju dobili prvo nagrado, za kar vam iskreno čestitamo. Nam lahko poveš kaj o samem tekmovanju?

Sodelovali smo na mednarodnem tekmovanju pihalnih orkestrov v Zrenjaninu v Srbiji. Tekmovali smo v odprti kategoriji, kar pomeni, da smo lahko po želji izbrali glasbeni repertoar. Dobili smo prvo nagrado, saj smo osvojili 90 točk od 100 možnih. Sam se tekmovanja žal nisem udeležil, sem pa sodeloval pri organizaciji.

Na katere dosežke ste najbolj ponosni?

Kar se tiče dosežkov, mislim da je najodmevnejši zadnji, kajti na tekmovalnem področju smo bili več let neaktivni. Drugače pa se redno udeležujemo revij pihalnih orkestrov, leta 2009 in 2012 smo gostovali na Oktoberfestu v Španiji, prisotni pa smo tudi na vsaki prireditvi v okviru Taluma. ▣

Izjemna in navdihujoča izkušnja

The Young manager Program

VANJA TUBIN, DEJAN PLOJ, ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ARHIV POSLOVNE ŠOLE BLEJ (IEDC)

Sodelavca Vanja Tubin in Dejan Ploj sta se od 28. junija do 8. julija 2016 mudila na Bledu. Udeležila sta se mednarodnega programa The Young Managers Program (YMP), ki ga je pripravila Poslovna šola Bled (IEDC). Po vrnitvi smo ju povprašali o vtisih, novih znanjih in izkušnjah, ki sta jih zapisala v obliki reportaže.

Vanja Tubin

Celoten program je bil velika in odlična izkušnja. Letos je YMP obiskalo 82 ljudi iz 21 držav, kar je nekoliko več kot prejšnja leta. Nekaj udeležencev je bilo iz Slovenije, preostali pa iz Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine, Bolgarije, Romunije, Italije, Francije, Belgije, Koreje, Anglije ... Drugi dan predavanj so se nam za en dan pridružili tudi študenti MBA iz Južne Afrike.

Profili in izkušnje udeležencev so bili raznoliki. Poslovno se ukvarjajo z različnimi strokovnimi področji, od marketinga, prodaje do računovodstva ... Program se je začel v torek, 28. junija, in je trajal do 8. julija, vse skupaj torej 11 dni.

Že prvi dan smo se razdelili v skupine (v vsaki skupini je bilo 6 ali 7 članov) in od takrat naprej smo vse dnevne naloge in končno študijo reševali v teh

skupinah. Na začetku se je to tudi izkazalo kot izziv, saj si v skupini z ljudmi, ki jih ne poznaš, poleg tega pa prihajamo z različnih področij, iz različnih podjetij in držav ...

Zelo kmalu smo ugotovili pomembnost dobrega sodelovanja in timskega dela.

Predavanja so bila zelo zanimiva in so posegala na različna strokovna področja. Začeli smo z dvodnevним predavanjem dr. Nadye Zheyembayev; njegova rdeča nit je bilo voditeljstvo in komunikacija. Sledila so predavanja o financah, marketingu in vplivanju z integriteto. Zadnja dva dneva smo imeli predavanja o strategiji. Vsa predavanja so potekala v sproščenem vzdušju in so temeljila na konkretnih primerih in izzivih ter njihovem reševanju.

Poleg predavanj smo dobili še študijo primera (case study). Morali smo jo prebrati, naštudirati in pripraviti predlog strategije za izbrano podjetje. Zadnji dan programa smo skupine predstavile svoje predloge, na podlagi katerih je ena skupina tudi zmagala.

Program je vseboval tudi družabni del. Že drugi dan smo se spoznavali in družili na mednarodnem večeru, na katerem smo udeleženci predstavili nekaj zanimivosti o svoji državi. Organizirano je bilo tudi veslanje pod vodstvom olimpijcev Janija Klemenčiča in Mihe Piriha. Skupine smo tekmovali, in čeprav so športne aktivnosti potekale v sproščenem vzdušju, smo kmalu ugotovili, da je ključ do uspeha sodelovanje in usklajeno delo vseh članov skupine. Program YPM je neverjetna izkušnja, saj smo imeli poleg

Udeleženci The Young Managers Program (YMP)

» Na odru vedno uživam in se imam lepo, a če začutim, da je publika zadovoljna, da nam zaploska, potem je to pika na i. «

Vanja Tubin na delavnici

odličnih profesorjev in predavanj možnost spoznavati ljudi iz različnih držav ter z njimi izmenjati znanja in izkušnje. V času trajanja programa smo prejeli veliko koristnih nasvetov, ki jih bom koristno uporabila pri nadaljnjem profesionalnem razvoju.

Dejan Ploj

Izobraževanje YMP je namenjeno poglobitvi razumevanja osnovnih poslovnih funkcij in vrlin, timskega delu, krepitvi tehnik vodenja in mreženju. Zasnovano je tako, da udeleženci na predavanjih aktivno sodelujejo pri izmenjavi mnenj in izkušenj, delajo v skupinah na študiji primerov in širijo pogled na poslovni svet, med drugim tudi prek umetnosti in športa.

Dejan Ploj na delavnici

»Celoten program je precej drugačen od izobraževanj, ki smo jih navajeni iz javnih ustanov.«

Več o The Young Managers Program (YMP) lahko preberete na spletni povezavi:
<http://www.iedc.si/campaigns/ym-p-2016>.

Celoten program je precej drugačen od izobraževanj, ki smo jih navajeni iz javnih ustanov. Mednarodno priznani predavatelji in profesorji znajo zaradi izjemnih izkušenj iz industrije ne samo pritegniti pozornost poslušalcev, pač pa jo tudi ohraniti! Z zanimivimi vprašanji in nalogami so nas vključevali v interakcijo, da nismo prejeli novih znanj le od njih, ampak tudi drug od drugega. Na ta način in s pripovedovanjem zgodb iz osebnih izkušenj so poskrbeli, da smo pomembna sporočila dobro razumeli in bodo z nami ostala. Tudi področje računovodstva, o katerem smo imeli

Šport povezuje

nekoliko negotova pričakovanja, je predavatelju po precej kratki noči z njegovo energijo in temperamentom uspelo predstaviti na izredno zanimiv način. Še posebej velik vtis je zaradi načina predavanja pustil profesor Miquel Llado iz Španije, ki je govoril o strateškem upravljanju podjetij. »Snemite plašnice!«

Program ni zajemal le običajnih strokovnih predavanj, ampak smo udeleženci spoznavali tudi povezave med delom, športom in umetnostjo. Slovenska veslača Jani Klemenčič in Miha Pirih sta nam predstavila pomembnost usklajenosti ekipe pri veslanju v četvercu, nato pa smo v skupinah po šest na Blejskem jezeru ekipni duh preizkusili na krajšem tekmovanju. Teorija se je še kako potrdila v praksi: »Ni vse v moči, moč je v skupini.« (»It's not about pulling hard, it's about working together.«)

Kljub tekmovalnemu pridihu je bilo vzdušje v ekipah neverjetno, imeli smo se odlično!

Ob drugi priložnosti se nam je predstavil ženski pevski zbor iz Gimnazije Kranj, ki ga je vodil profesor Ian Sutherland iz Kanade. Spoznali smo, kako pomembna je povezanost med zborovodjo in pevci, podobno kot med odnosi v podjetju. V vlogi zborovodje smo se lahko preizkusili tudi sami.

Dnevi se običajno niso zaključili z uradnim programom, saj smo na večernih druženjih v skupinah pripravljali rešitev študije primera, ki jo je bilo treba predstaviti zadnji dan izobraževanja. Kljub napornemu urniku smo se zabavali in se imeli enkratno, zaradi česar so bile noči precej kratke.

Celotna izkušnja je bila zame resnično izjemna in navdihujoča. Pridobil sem širok pogled na osnovna področja poslovnega sveta ter spoznal ogromno zanimivih in zabavnih ljudi iz zelo drugačnih poslovnih in kulturnih okolij. Za to priložnost se najvišjemu vodstvu in nadrejenim iskreno zahvaljujem! ■

Varno kopanje in plavanje

Poletna sezona je na vrhuncu, dopusti so v polnem teku, temperature ozračja so se dvignile tudi nad 30 °C, zato vse pogostejše iščemo osvežitev v vodi, kjer se lahko ohladimo in zaplavamo. Tudi naši otroci, ki se letos spet odpravljajo na počitnice v Pacug, verjetno komaj čakajo, da se lahko prepustijo morskim vodnim radostim.

PRIPRAVILA: MATEJA HERGULA

POVZETO PO: WWW.NIJZ.SI/SL/VARNO-KOPANJE-IN-PLAVANJE-V-POVRŠINSKIH-KOPALNIH-VODAH
 FOTO: SPLET

Plavanje – ena najboljših oblik rekreacije

Splošno znano je, da je plavanje ena najboljših oblik rekreacije, ne glede na to, ali se odločimo za morje, jezero ali bazen. Plavanje okrepi mišice celotnega telesa, pomaga odgnati skrbi in napetosti, krepi srce in ožilje ter je primerno tudi za ljudi, ki niso posebej spretni ali pa imajo za druge aktivnosti preveliko telesno težo.

Brezskrbne počitnice

Da bodo naši počitniški in dopustniški dnevi čim bolj brezskrbni, moramo pomisliti tudi na zdravje in varnost. Na nacionalnem inštitutu za varovanje javnega zdravja so oblikovali smernice za varno plavanje in kopanje, ki veljajo tako za nas kot za naše otroke.

Naj bodo poletni meseci čim bolj mirni in brezskrbni, vseeno pa imejmo v mislih napisana priporočila, da bomo lahko jeseni zdravi in z novimi močmi uresničevali zastavljene cilje. ■

Smernice za varno plavanje in kopanje

- Plavajmo glede na svoje plavalno znanje, ne precenjujmo se in ne oddaljujmo se preveč od obale.
- Pred kopanjem preverimo temperaturo vode, si vzamemo čas za prilagajanje, saj premrzla voda lahko povzroči krč.
- Pred skakanjem v vodo preverimo, ali je voda dovolj globoka in kakšno je dno na mestu, kjer bomo skakali. Zaradi varnosti naj bo prvi skok v vodo na noge.
- Pri kopanju v bazenu ali javnem kopališču upoštevajmo navodila kopališč in kopaliških mojstrov.
- Če se kopamo v reki ali jezeru, se prepričajmo, ali je voda primerna za kopanje (onesnaženost, vodni vrtinci in tokovi ...).
- Voda v jezerih in ribnikih je motna in pod gladino lahko skriva posamezne skale, veje, razbito steklo ali smeti.
- Otroke obujemo v primerno obutev za vodo, ki ne drsi in ščiti pred poškodbami.
- Na morju spoštujemo z bojami označena plavalna območja in plavajmo le znotraj njih.
- Ob nenadnem poslabšanju vremena gremo čim prej iz vode.
- Na čolnu ali jadrlni deski uporabljamo atestirane rešilne jopiče ne glede na dolžino potovanja, velikost čolna ali plavalne sposobnosti.
- V vodo nikoli ne hodimo pregreti, ampak se zmočimo postopoma.
- Ne hodimo v vodo, če se počutimo slabo, s polnim ali praznim želodcem in pod vplivom alkohola.
- Ob nezgodi lahko drugemu rešimo življenje le z znanjem prve pomoči, zato se s tem znanjem opremimo še pred počitnicami in dopusti.
- Ob obali otrok nikoli ne puščamo brez nadzora, ampak jih imamo na očeh tudi v plitki vodi.
- Ob brezskrbnem kopanju ne smemo pozabiti na osebno imetje.

»Kri nas vse povezuje«

Letošnji slogan svetovnega dneva krvodajalcev

MARJETKA LEDINEK
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Obvestilo sodelavkam in sodelavcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku
Krvodajalska akcija v juliju bo v torek, 26., in četrtek, 28. julija 2016, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice. Pridružite se nam!

Odvzemi krvi naših darovalcev po mesecih, za obdobje od januarja do junija 2016, v primerjavi z letom 2015

Mesec	Odvzemi v letu 2015	Odvzemi v letu 2016
januar	34	37
februar	29	46
marec	34	54
april	37	47
maj	43	34
junij	38	39
skupaj	215	257

S sloganom Kri nas vse povezuje želijo opozoriti javnost, da je za nemoteno preskrbo s krvjo vsake države potrebno dnevno aktivno vključevanje velikega števila ljudi, ki prostovoljno darujejo kri. Tehnološki razvoj in napredek medicine tudi v tretjem tisočletju namreč

še nista pripomogla k iznajdbi nadomestka za kri. Ohranjanje zdravja, preprečevanje posledic bolezni in preprečevanje smrti so pri mnogih bolnikih odvisni od krvodajalcev in krvodajalk. Kot je razvidno iz tabele, smo v obdobju od januarja do junija 2016 zabeležili 42 odvzemov

več kot v enakem obdobju lani. Podatki razkrivajo, da se iz leta v leto povečuje število krvodajalcev in posledično odvzemov krvi. V nas se krepi zavest, da moramo pomagati sočloveku, kajti nesreča nikoli ne počiva in lahko se zgodi tudi vam. Hvala, ker pomagate!

Andrej Golob je kri daroval 30-krat.

Ivan Babšek je kri daroval 25-krat.

Janko Vindiš je kri daroval 30-krat.

Darovalci v juniju (številka v oklepaju pove, kolikokrat je posameznik doslej že daroval kri):

Katja Sever (9)
Franc Prelog (48)
Gorazd Kralj (14)
Janez Fajfarič (24)
Vojko Šohar (125)
Branko Selinšek (29)
Dejan Vojsk (20)
Tomi Lendero (22)
Ivan Vtič (21)
Milan Prapotnik (103)
Stojan Dajnko (28)
Bojan Verdenik (90)
Boris Železnik (52)
Anton Zajko (92)
Dušan Fridl (44)
Miran Pešl (99)
Franc Šeruga (55)
Jožef Rajh (45)
Emil Kirbiš (46)
Anton Peršuh (35)
Franc Čuček (49)
Dušan Vorih (32)
Miroslav Kužner (8)
Dragica Leskovar (61)
Marijan Pernek (52)
Ivan Babšek (27)
Jožica Junger (22)
Janez Vogrinec (29)
Mihael Kirbiš (9)
Maks Kostanjevec (55)
Edvard Koderman (12)
Jožef Zrnec (9)
Andrej Svenšek (11)
Stanislav Širec (42)

Krvodajalci, ki so kri doslej darovali do petkrat:
Matjaž Sok (4)
Uroš Pernat (3)
Leon Trofenik (2)
Metka Skaza (1)

Hvala, ker se v tako velikem številu udeležujete krvodajalskih akcij! ▣

Piknik v znamenju petic

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: ARHIV TALUM INŠTITUT

RIBOLOV

Tekmovanja se je udeležilo kar trideset talumovcev

IGOR JEZA
FOTO: IGOR JEZA

Tudi letos so ribiči dejavni in se redno dobivajo na tekmovanjih in druženjih ob lovu rib s plovcem. Najraje se dobivajo na tekmovanjih, ki so na različnih lokacijah, primernih za ribolov. Tokrat so se dobili v soboto, 28. maja 2016, pri ribniku društva Pri žejnih ribicah v Dražencih. Ta ribnik je bil tako prizorišče tekme za pokal Skei Talum. Ribnik je na lepi lokaciji, prijetno urejen in v mirnem okolju, kjer si lahko dušo sproščajo vsi tisti, ki jih zanima ta šport.

Tekmovanja se je udeležilo blizu 30 ribiških entuziastov iz naše »fabrike«, članov sindikata, ki so se med seboj pomerili v lovu rib z plovcem. Tekmovanje se je začelo ob 7. uri. Najprej so izžrebali lovna mesta in dobili napotke vodje tekmovanja glede hranjenja rib. Tekmovanje je potekalo po pravilih Ribiške zveze Slovenije. Manjkala ni niti dobra hrana in tudi kakšno hladno pijačo v aluminijastih pločevinkah smo si privoščili. Ulov je bil tudi tokrat uspešen, predvsem pa je dan minil veselo in z obilico dobre volje.

Rezultati tekmovanja:

- 1. mesto: Robert Horvat
- 2. mesto: Milan Drevenšek

- 3. mesto: Marko Štruel
- 4. mesto: Valerija Valentan
- 6. mesto: Zvonko Mohorko
- 6. mesto: Robi Žvegla
- 7. mesto: Jožef Kampl
- 8. mesto: Ivan Petek
- 9. mesto: Janez Taciga
- 10. mesto: Franjo Horvat

Čestitke vsem dobitnikom pokalov.

Ribiški car 2016

Ribiška sekcija sindikata Skei Talum Kidričevo je tokrat že četrtri priredila tradicionalno druženje ribičev, članov sindikata, z namenom, da izberemo novega ribiškega carja.

Zbrali smo se v soboto, 4. junija 2016, ob 16. uri ob lepo urejenem ribniku pri Damjanu

Sodelavci, zaposleni v družbi Talum Inštitut, smo se zbrali na skupnem spomladansko-poletnem pikniku, ki je bil tokrat v znamenju petic. To ni bil običajen piknik, saj so se v Abrahamov klub vpisali kar štirje, dva »mentorja« in dva »pripravnika«, seveda po težkem izpitnem kvizu, ki ga je povezoval in vodil Aleksander Koser.

»Mentorja« sta bila Primož Rojko in Valerija Rojko, ki nista nič v sorodu, »pripravnika« pa Zinka Predikaka in Alojz Steiner. Na srečanju smo se

spomnili tudi na prvih pet let delovanja družbe Talum Inštitut, na kar sta nakazovali sveči na torti, in na mobilni laboratorij. Kljub nogometni tekmi in metanju balincev – na mehki zeleni podlagi – smo se srečno izognili poškodbam izven dela.

Bilo je prijetno in veselo, saj skupaj zmoremo skoraj vse, pri tem pa leta sploh ne štejejo. ▣

Miran Haladea, ribiški car 2016

v Pobrežju (Videm pri Ptuj). Izžrebali smo lovna mesta in pripravili ribiško opremo. Petindvajset ribičev se je tokrat družilo z namenom, da izberemo že četrtega ribiškega carja; ta dobi prehodni pokal v last za eno leto. Tekmovanje je potekalo v sproščenem druženju in je trajalo dvakrat po eno uro.

Letos je največjo ribo ujel Miran Haladea, ki je zaposlen v družbi Talum Servis in inženiring, in tako postal ribiški car za leto 2016. Iskrene čestitke!

Ob druženju smo lahko uživali tudi v okusnih ribjih dobrotah z žara, za katere je poskrbel lastnik Damjan. Tudi kakšen osvežilni napitek se je dalo dobiti v novem, prijetno urejenem prostoru za piknik. Novopeče-

nemu »carju« je pokal predal predsednik sindikata Skei Kidričevo.

Ribiška sekcija vabi vse člane Skei, da uporabljajo prenosljive letne ribiške karte. Naročite in dobite jih lahko pri Ivanu Petku, zaposlenemu v družbi Talum Livarna. Kontakt: 041 484 812 Vabljeni!

Dober prijem! ▣

Skei za vse generacije

IGOR JEZA

FOTO: ARHIV SKEI

Na Brdu pri Kranju je 15. junija 2016 potekal že sedmi programsko-volilni kongres Skei Slovenije, na katerem so bili izvoljeni nosilci funkcij v Skei v naslednjem mandatnem obdobju (2016–2021), sprejeta poročila za preteklo mandatno obdobje, program dela za naslednje in podeljena odličja za delo v sindikatu. Na kongresu, na katerem so poleg predstavnikov domačih sindikalnih zvez in konfederacij sodelovale tudi številne tuje delegacije sindikatov kovinarjev, so proslavili tudi 25-letnico sindikata Skei.

Slavnostna govornica v tem delu je bila glavna inšpektorica za delo Republike Slovenije Nataša Trček. Po njenih besedah je Skei blizu delavkam in delavcem ter njihovim problemom, saj je dobro organiziran v podjetjih in regijah. Trčkova je dejala, da imajo sindikalisti in inšpektorji isti cilj – sindikati ščitijo delavce, inšpektorji pa delovnopravno zakonodajo in pravice delavcev pred nepoštenimi delodajalci, ki jih je žal čedalje več, saj število kršitev narašča. »Samo če bomo skupaj in če bomo glasni, bomo stvari spreminjali na bolje,« je poudarila Trčkova, ki se je zavzela tudi za modernizacijo tako državnih uprave kot sindikatov.

Lidija Jerkič je v uvodnem delu poudarila: »Ne višja dodana vre-

dnost, ne večji bruto družbeni proizvod, ne večja produktivnost – naš cilj je kakovostno življenje celotne družbe in vseh delavk in delavcev, ne le premožnih posameznikov.« Ko je govorila o boju za pravice delavcev, je opozorila tudi na neučinkovit status prekarnih delavcev.

Dejala je, da bo Skei skupaj z društvom za migrante to jesen vložil predlog za spremembo kazenskega zakonika. Nedopustno je, da zakon preprečuje kaznovanje delodajalcev, ki vrsto let ne plačujejo plač in socialnih prispevkov, ker jim ni mogoče dokazati naklepa.

Delegati kongresa Skei smo poleg poročila o delu in programa dela sprejeli tudi tri resolucije: o mladih in Skei, o socialnem

dialogu za aktivno starost in medgeneracijsko solidarnost ter o akcijski in mobilizacijski moči Skei. Iz slednje izhaja, da bo Skei zaostрил metode svojega boja za delavske pravice, saj je slovenskim kovinarjem zadosti »ofenzive kapitala« na pravice iz kolektivnih pogodb, na 40-urni delovni teden in na druge pravice delavcev. »Včeraj smo prosili, danes zahtevamo, jutri si bomo vzeli,« se je glasila največja parola v kongresni dvorani.

Delegati 7. kongresa Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije (Skei), najbolj množičnega industrijskega sindikata v Sloveniji, so na kongresu za predsednico soglasno ponovno izvolili Lidijo Jerkič. Za podpredsednike so bili izvoljeni Žan Zeba, Vilijem Novak in

Aleš Hoge, izvoljena sta bila tudi nov nadzorni odbor in statutar na komisija ter potrjena sestava novega republiškega odbora.

Delegati smo se enotno zavzeli za radikalizacijo politike Skei: zavzemali se bomo za socialni dialog za zvečanje delavskih pravic, če ga ne bo, pa bodo sledile sindikalne akcije, vključno s stavkami.

Kongres je potekal pod geslom Skei za vse generacije in to geslo bo tudi vodilo v naslednjem mandatu. Izkazana enotnost na kongresu je znak, da zmoremo storiti vse, kar si zastavimo.

Čestitke vsem novoizvoljenim in uspešno delo v mandatu 2016–2021. ■

Nataša Trček, inšpektorica za delo RS, in Lidija Jerkič, predsednica Skei

Delegati iz Regijske organizacije Skei Ptuj

Poletje v Talumu

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ,
MARJETKA OREL

Avtomobili

GREGOR JURKO
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Vsi, ki imate radi risanke oziroma imate kakih deset do petnajst let stare otroke ali vnuke, se boste verjetno spomnili Pixarjeve oziroma Disneyjeve uspešnice, risanke Avtomobili iz leta 2006. Za vse tiste, ki te risanke niste videli, naj na kratko obnovim: Strela McQuinn, nadobudni mladi dirkalnik, se po naključju znajde v zaspanem ameriškem mestecu Radarsko zavetje ob slavni cesti Route 66. Prebivalci mesteca mu kasneje pomagajo, da zmaga na pomembni dirki, vmes pa se zaljubi v ljubko Neli (Porsche Carrera seveda). Klasična ameriška zgodba s srečnim

koncem torej. Se splača pogledati ta, prvi del, tudi če niste ljubitelji risank.

Seveda so zaradi uspeha risanke pet let kasneje posneli še drugi del. V njem tile avtomobilčki s človeškimi lastnostmi dirkajo po različnih eminentnih lokacijah, kot so denimo Tokio, Pariz in London. Vsebine ne bomo navajali, ker je drugi del bolj zapleten in posledično manj uspešen kot prvi. Smo pa iz zaupnih virov izvedeli, da v Pixarju pripravljajo še tretji del

na prav tako eminentni lokaciji. Da, uganili ste: zgodbica se seli v industrijsko cono v Kidričevem. Ljudje v teh krajih že imajo izkušnje s snemanjem reklam (le kdo se ne bi spomnil na reklamo za novi Mercedesov CLS iz naše hale B, še vedno jo najdete na spletu) in promocijskih motociklističnih spotov, v katerih ni manjkalo adrenalina in bencinskih hlapov, da ne omenjamo našega voznega parka, ki prav kliče po tem, da mu pripremo človeške lastnosti. Po moje bo uspeh te risanke presegel uspeh prvega dela.

Seveda smo se potrudili, da se dokoplujemo do osnovnega, grobega scenarija. Prebivalci tega malega mesta, ki v risanki dobi ime Granitno zavetje (verjetno zaradi kockaste ceste), se razvrščajo v dve skupini, delovna vozila in režijska vozila. Neformalno mesto vodje pri delovnih strojih vsekakor pripada Glami. Stara gospa Betka ima roko nad vsem, kar se dogaja na proizvodnih lokacijah. Tukaj najdemo še traktorčke za košnjo, viličarje, avtodvigalo, stare katrce, vozila za prevoz aluminija, kamion za prevoz drogov

ALUMINIJ številka 7, stran 22

in razna skladiščna vozila. Neformalni »capo di banda« med režijskimi vozili je seveda stari, a še vedno uglajeni A8, ki bedi nad pisano družčino paradnih konjev in konjičkov nemške avtomobilske industrije. Sliko jim malce kvarijo Veliki Potovalnik Krajsi, stari požuher iz Amerike, ki rad (ah, kako tipično štajersko!) pregloboko pogleda v kozarec oziroma bencinski tank.

Tabora se med seboj ne družita kaj preveč. Delovna vozila so bolj omejena na prostor znotraj ograje, medtem ko tile nemški frajerčki vidijo širni svet, vmes zapeljejo kakšno mlado, lepo ritko, tudi tanka-jo lahko na drugi strani ograje, kjer je drugače, boljši bencin. Kakor koli, vsi so rahlo nesrečni zaradi hitrostne omejitve 30 km/h znotraj ograje, in to na dolgi, ravni cesti, ki prav kliče po tem, da bi pri speljevanju iztrgal kak tlakovec, granitno kocko. Zato so še toliko bolj veseli enkrat letno, ko pride 21. november, tovarniški praznik, ko organizirajo veliko dirko po tej naši kilometrski ravnini.

Konca, tega, kdo je zmagal, vam seveda ne moremo povedati, lahko pa vam zaupamo, da je vmes še ljubezenska zgodba med Romčem, starim, umazanim, rahlo obtolčenim dizelskim viličarjem, in lepo Irino, prikupno električno viličarko, ki se elegantno tiho sprehaja med paletnimi mesti. Bosta našla pot do skupne sreče? Bodo starega Romča izgnali, ker povzroča prevelike stroške? Bo bosta oba tabora kdaj imela rada? Vse to in še več vas čaka v kinu od 1. aprila 2017, premiera bo ravno na dan šaljivcev.

Kaj pa, če je vse res? □

									TALUM			PRIHOD V NOVO STANO-VANJE			MODRA MISEL: CICERO			KRANJ			NEENAKOST, NEENAKO-PRAVNOST			ČLANI SAMO-STANSKEGA REDA																				
SESTAVIL: JANKO ŠEGULA			ZMOTA, POMOTA, POGREŠEK			ANIKA HORVAT ZBIRKA NOVEL VLADIMIR JIA BARTOLA			STOPNJA VISKOZ-NOSTI OLJ			TALUM			ŽELEZNA PALICA			IRIDJ			MILIJON MILIJONOV			NEKDANJI ŠPANSKI DENAR, PEZETA STARA PRE-STOLNICA BABILONIJE			POJAVITEV ČESA V VELIKI MERI																	
HRVAŠKI IGRALEC (ANTUN)												DALJŠA TANKA UPOGLJIVA VEJA															EDVARD KOCBEK			PRIMOŽ TRUBAR			KRAJ PRI KRAPINI NA HRVAŠKEM											
MESTO NA ŠVEDSKEM												PROŽNA PLETENINA																																
DEL, KOS ZEMLJIŠČA, STAVBIŠČE															ARGENTINSKO SMUČARSKO SREDIŠČE			APETIT, SLAST																										
IZLETNIŠKA TOČKA NA POHORJU									MODERNA DRAMSKA UPRIZORITEV ANGLEŠKA MERA ZA PLOŠČINO																								ŽOLNA (PREK-MURSKO)			GOJITELJ PŠOV								
KADICA (REDKO)									HOMO-SEKSUALEC			SVOJE-GLAVOST						ITALJANSKI NAFTNI KONCERN			FILMSKI DELAVEC									ŽARKO PETAN			PREBIVALCI ZILJSKE DOLINE											
ALBIN FELC						AKORD IZ OSMIH TONOV AMERIŠKI NBA KOŠARKAR FOYLE																		NAVADA, ŠEGA, OBIČAJ			ŠTEFAN VEVAR																	
TALUM			NAPLAČILO, ARA, PREDUJEM			JAVOR (LAT.) TERME PRI PADOVI V ITALJI						GRŠKA BOGINJA MODROSTI			SAMO-JEDSKI JEZIK VRSTA SOBNE RASTLINE						TRGOVEC Z ŽIVILI (STAR) GORA PRI CERKNEM (872 m)												TOM JONES			STARO KITAJSKO GLASBILO			RAZLIČICA IMENA TIT, MATIC			ZVRST JAMAJSKE GLASBE IN PLESA		
NAD-KRMILAR																																												
ŠVEDSKO IME ZA FINSKO LUKO TURKU									AMERIŠKI IGRALEC WALLACH			TURŠKI ŠAHIST (SUAT) KRAJ NAD VIPAVO																																
PREBI-VALEC DANSKE												JUNAŠKA PRIPOVEDNA PESNITEV, EP GABI NOVAK															ANGLEŠKI PESNIK (JOHN) RAFKO IROGLIČ																	
MERILNIK, KI KOLIČINE MERI ZVEZNO																																												
SKRINJICA ZA ODDAJANJE VOLILNIH LISTIČEV																																												
SLOVARČEK: ADONAL - ameriški NBA košarkar Foyle, ALFTA - mesto na Švedskem, KEATS - angleški pesnik (John), LAS LENAS - argentinsko smučarsko središče, LOMK - gora pri Cerknem (872 M),PAČETINA - kraj pri Krapini na Hrvaškem, RAPIS - vrsta sobne rastline.																																												

“Varni z nami”

- pet senzorjev za zaznavanje gibanja
- tipkovnica in daljinski upravljalnik za preprost vklop ali izklop sistema
- notranja sirena za alarmiranje in lažji vklop ali izklop sistema
- možnost programiranja nočnega vklopa sistema, ki omogoča brezskrben spanec in je aktiven le v prostorih, ki jih ponoči ne uporabljamo (garaža, klet, podstrešje, shramba ...)
- strokovna montaža na pripravljeno električno napeljavo
- priklop sistema na naš dežurni center, ki deluje 24 ur na dan
- 24-urna pripravljenost in posredovanje takoj po sprožitvi alarma

27 € na mesec

Akcijska cena velja le za fizične osebe ob sklenitvi pogodbe za 36 mesecev in velja do preklica.
V ceno je vključen DDV.

Izposoja alarmne naprave

Prenosni alarmni sistem si lahko v času poletnih počitnic tudi izposodite.

- ni posegov v napeljavo
- brezžični senzorji se samo namestijo v prostore
- sistem se poveže z našim dežurnim centrom
- zagotovljeno 24-urno interveniranje

Želimo vam varen dopust in prijetno vrnitev domov!

10 € na dan

Uporaba najmanj od 6 do 10 dni.

Več informacij na tel. št.: 02 79 95 411 ali na spletni strani www.vargas-al.si